

Μαγιά Όμπαζικ

Η ΘΑΛΑΣΣΑ, ΑΥΤΟ ΤΟ ΑΠΟΤΡΟΠΑΙΟ ΚΟΙΜΗΤΗΡΙΟ*

ΟΙ ΑΝΕΜΟΙ ΔΕΝ ΦΥΣΟΥΣΑΝ Σ' ΑΥΤΗ ΤΗΝ ΠΕΡΙΟΧΗ. Φώναζαν, και τ' αγωνιώδη ἄσματά τους εισχωροῦσαν στὸν παραμικρότερο χῶρο τοῦ σπιτιοῦ ἐκείνου ποῦ, μπρὸς στὴν πανταχοῦ παρουσία τῆς θάλασσας, ἔμοιαζε νὰ θέλει νὰ κρύψει τὰ μυστικά τῶν ὄντων ποῦ στέγαζε. Ἀπὸ τὴ μιὰ μεριά τὰ παράθυρα ἔβλεπαν στὴν γκριζα και ταραγμένη ἐπιφάνεια τῆς θάλασσας, κι ἀπὸ τὴν ἄλλη στὸ παλιὸ νεκροταφεῖο τοῦ χωριοῦ ποῦ, ὅπως και τὸ σπίτι, σπάνια τὸ ἐπισκέπτονταν. Στὰ πόδια μοναχικῶν κυπαρισσιῶν, τὰ ξεπλυμένα ἀπὸ τὶς τροπικὲς βροχὲς μνήματα μαρτυροῦσαν τὴν παροδικότητα τῶν βίων, ποῦ εἶχαν κατασπαραχθεῖ ἀπὸ τὰ πάθη και τὶς τύψεις.

Ἀπομονωμένο στὶς ὑπώρειες τοῦ λόφου, τὸ σπίτι ἔμοιαζε ἔρημο. Ἐντούτοις μιὰ σκυφτὴ ζωὴ σερόνταν ἀκόμη κάπου μὲς σ' αὐτὴ τὴν κατοικία. Ἀπὸ τότε ποῦ ὁ Μάρκος εἶχε ἐγκαταλείψει τὸ σπίτι, ἢ γριὰ μητέρα του δὲν εἶχε ποτὲ τῆς συνέλθει ἀπ' αὐτό. Ἡ ἀναχώρηση αὐτὴ ἦταν βέβαια προβλεπόμενη, ὅμως ἐκείνη ἀρνιόταν νὰ τὴν ἀποδεχτεῖ. Τὸ σπίτι ἔμενε πιά ἀσυντήρητο κι ἀντανακλοῦσε τὴν κατάσταση στὴν ὁποία βρισκόταν ὁ νοῦς τῆς γριᾶς μητέρας: παρατημένο, κακομεταχειρισμένο κι ἐγκαταλειμμένο στὴν τύχη. Τὰ στρώματα σκόνης κολλοῦσαν πάνω στ' ἀντικείμενα κι ἐξαφανίζονταν μονάχα ὅταν τὰ δάκρυα τῆς γυναίκας ἔπεφταν πάνω τους. Πότε-πότε, γεμάτη θλίψη και μελαγχολία, ἢ γριὰ ἤθελε νὰ κάνει ὅπως ἡ θάλασσα: νὰ σαρώσει μονομιᾶς ὅ,τι βρισκόταν στὸ δρόμο τῆς. Οἱ πολυάριθμες καρτποστάλ, οἱ κολλημένες στὸν τοῖχο τῆς κάμαρας τοῦ γιοῦ τῆς, εἶχαν διπλὴ σημασία γι' αὐτήν. Ὅχι μόνο ἀνῆκαν στὸν γιό τῆς, ἀλλὰ τοῦ εἶχαν ἀποσταλεῖ ἀπὸ τὸν πατέρα του κατὰ τὰ πολυάριθμα και μακρινὰ ταξίδια του. Ὁ πατέρας σκεφτόταν πὼς αὐτὸς ἦταν ὁ μόνος τρόπος νὰ γνωστοποιεῖ τὴν ὑπαρξή του στὸ ἀγόρι και νὰ τοῦ ὑπενθυμίξει πὼς εἶχε ἕναν γεννήτορα. Ὅμως συγχρόνως τοῦ μετέδιδε τὸ πάθος του γιὰ τὴ θάλασσα και τοῦ ἔδειχνε πόσο ὠραῖοι ἦταν οἱ μακρινοὶ τόποι. Μετὰ τὸν θάνατο τοῦ πατέρα σ' ἕνα ναυάγιο, ἢ μητέρα εἶχε χρησιμοποιήσει κάθε μέσο γιὰ νὰ ἐμποδίσει τὸν γιό τῆς ν' ἀκολουθήσει τὴν ἴδια μοῖρα. Ἀνεπιτυχῶς. Οἱ προσπάθειές τῆς εἶχαν ἀποβεῖ μάταιες, γιὰ τὸ Μάρκος, ὅπως κι ὁ πατέρας του, εἶχε βαθιὰ συνεπαρθεῖ ἀπὸ τὰ κύματα.

Ἡ κάμαρα τοῦ Μάρκος, ὅπως και τῶν ἐρωτευμένων ἐφήβων, ἔφερε τὰ ἴχνη τῆς πολυαγαπημένης του, τῆς θάλασσας. Ὅταν ἦταν ἀκόμη παιδί – ἢ Σβετοσλάβα τὸ θυμόταν – εἶχε ὄνειρευτεῖ νὰ κατασκευάσει ἕνα σπίτι πιὸ κοντὰ στὴν παραλία· θ' ἄφηνε τὴν πόρτα του ἀνοιχτή, ὥστε ὁ ἀπαλὸς ἀφρὸς τῆς θάλασσας νὰ μπορεῖ νὰ μπαίνει μέσα και σὰν θεϊκὴ πνοὴ νὰ τοῦ καλύπτει τὸ κορμί. Τὸ ὄνειρό του δὲν εἶχε πραγματοποιηθεῖ, ἀλλὰ δὲν ἦταν αὐτὸς ὁ λόγος ποῦ εἶχε πάψει νὰ πιστεῦει σ' αὐτό. Ἀπεναντίας, ὅσο περνοῦσε ὁ καιρὸς, τόσο περισσότερο ἤξερε ὅτι κανένα γήινο μέγεθος δὲν ἦταν συγκρίσιμο μὲ τὴ ρευστότητα τῶν ὠκεάνιων ἐπιφανειῶν ἢ ὅτι, στὸ ἐπέκεινα, τὰ πράγματα δὲν εἶχαν σταθερὸ περίγραμμα. Ὁ Μάρκος εἶχε νιώσει τὴν ἀνάγκη νὰ ζεῖ σὲ ἀρμονικὴ σχέση μὲ τὶς μεγάλες, ὀλοένα και βαθύτερες, γαλάζιες ἐπιφάνειες.

Μετὰ τὴν ἀναχώρησή του, ἢ κάμαρά του ἔμοιαζε μὲ νεκροταφεῖο· ἢ μητέρα του τὴν ἐπισκεπτόταν σπάνια, ἐπειδὴ ἦταν γεμάτη ἀπὸ πάρα πολλὰ ἐνθῦμια ποῦ τῆς ξέσκιζαν

τὴν καρδιά. Τὰ κοχύλια καὶ τὰ κοράλλια ποὺ ὁ Μάρκος εἶχε συλλέξει ἔμοιαζαν τοῦ λοιποῦ μὲ τοὺς σκελετοὺς τοῦ νεκροταφείου: ἀσήμαντα καὶ δίχως καμία πνοὴ ζωῆς. Τὶς σπάνιες φορὲς ποὺ ἡ Σβετοσλάβρα τολμοῦσε νὰ μπεῖ στὸ δωμάτιο γιὰ ν' ἀντιμετωπίσει τὸν πόνο τῆς, ἔριχνε ἓνα καχύποπτο βλέμμα στὸ σύνολο τῶν ἀντικειμένων. Προληπτικὴ ὅπως ὄλες οἱ γυναῖκες τοῦ νότου, ἤθελε νὰ βεβαιωθεί ὅτι τίποτα μὲς σ' αὐτὸ τὸ δωμάτιο δὲν μποροῦσε νὰ ὑπαινιχθεῖ ἓνα κακὸ προμήνυμα ἢ νὰ φέρει κακοτυχία στὸν γιό τῆς. Μιὰ μέρα, ἐνῶ ἔψαχνε στὰ πολυάριθμα γράμματα τοῦ Μάρκος, βρῆκε κάτω ἀπ' τὸ κρεβάτι τοῦ ἓνα συντρίμμι ἀπὸ ναυάγιο. Ἀφοῦ τὸ ἐξέτασε πολλὴ ὥρα, ἀποφάνθηκε χωρὶς ἴχνος ἀμφιβολίας πὼς ἐπρόκειτο γιὰ ἓνα κομμάτι ἀπὸ τὸ τελευταῖο πλοῖο, μὲ τὸ ὁποῖο εἶχε ταξιδέψει ὁ ἄντρας τῆς. Τὸ ἐν λόγω κομμάτι εἶχε περιπλανηθεῖ στοὺς ὑποθαλάσσιους δρόμους γιὰ ν' ἀνέβει μιὰ μέρα στὴν ἐπιφάνεια κοντὰ στὶς ἀκτές. Νόμισε πὼς βρῆκε αὐτὸ ποὺ ἀναζητοῦσε, γιὰτὶ αὐτὸ τὸ συντρίμμι ναυαγίου μποροῦσε νὰ φέρει κακοτυχία στὸν γιό τῆς. Τὴ νύχτα μάλιστα, ἀποφάσισε μ' ἓνα τελετικὸ, στὸ ὁποῖο ἦταν ἀρχάρια καὶ συνάμα σαμάνος, νὰ κάψει τὸ ἀντικείμενο, ὥστε τὰ κακὰ πνεύματα ν' ἀπομακρυνθοῦν ἀπὸ τὸ πλοῖο, ἀπὸ τὸ ὁποῖο ὁ γιός τῆς ἀγνάντευε τ' ἄστρα.

Σπάνιοι ἦταν ὅσοι τολμοῦσαν νὰ ἐπισκεφθοῦν τὴ χῆρα. Ἀπὸ καιροῦ σὲ καιρὸ, κάποιες παλιὲς γνωριμίες τῆς ξεθαρρεύονταν νὰ ἔρθουν ὡς αὐτὴ τὴ μεριά. Ἄλλ' αὐτὸ γινόταν μᾶλλον συμπτωματικὰ ἢ ἀπὸ περιέργεια παρὰ ἀπὸ πραγματικὴ ἐπιθυμία νὰ τὴ δοῦν. Οἱ ἄνθρωποι ἀγαποῦν τὰ σπάνια πτηνά, ἰδιαίτερα ὅταν κρῦβουν τὴ δυστυχία κάτω ἀπ' τὶς φτεροῦγες τους. Τὴ μέρα ἐκείνη, οἱ ἀδελφὲς Καρμέντας, ποὺ ἔπλητταν κι αὐτὲς μὲς στὴν καθημερινότητά τους, ἀποφάσισαν νὰ ἐπισκεφθοῦν τὴ γριὰ παιδική τους φίλη. Τρόμαξαν διαπιστώνοντας τὸ πόσο ἡ ἀναχώρηση τοῦ Μάρκος εἶχε ἀφαιρέσει ἀπ' τὴ Σβετοσλάβρα ὅλη τῆς τὴν ὄρεξη γιὰ ζωὴ. Τὸ πρόσωπό τῆς εἶχε τόσο πολὺ καλυφθεῖ ἀπὸ θλίψη ὥστε ὅσοι δὲν τὴ γνώριζαν θὰ μποροῦσαν νὰ πιστέψουν πὼς αὐτὴ ἡ μελαγχολικὴ τῆς ἔκφραση ἀποτελοῦσε ἀπὸ πάντοτε μέρος τῶν χαρακτηριστικῶν τῆς. Παρ' ὅλο τὸ ὄνομά τῆς, ἡ Σβετοσλάβρα δὲν εἶχε τίποτα ἀπὸ τὴ σλάβικη τολμηρότητα ἣταν ἀπὸ ἐκείνες τὶς μητέρες κι ἐκείνες τὶς συζύγους ποῦ, ὑποταγμένες στ' ἀγαπημένα ὄντα ποὺ τὶς περιβάλλουν, βρίσκουν τὴν ὑπέριστα εὐτυχία στὴν ἀφοσίωση. Χωρὶς ποτὲ νὰ σκεφθεῖ τὸν ἑαυτὸ τῆς, εἶχε χάσει κάθε ἔννοια ἀτομικότητας.

Ἀπ' τὸν καιρὸ ποὺ ἔφυγε ὁ Μάρκος, ὁ πανικὸς τὴν εἶχε κυριεύσει γιὰ πρώτη φορὰ στὴ ζωὴ τῆς. Εἶχε καταλάβει ξαφνικὰ πὼς δὲν εἶχε πιά κανέναν νὰ ὑπηρετεῖ καὶ πὼς δὲν ὑπῆρχαν πιά ἄντρες στὴ ζωὴ τῆς, ποὺ εἴτε βρίσκονταν στὸ νεκροταφεῖο, εἴτε πάνω στὴ σαγηνευτικὴ ἐπιφάνεια τῆς ἀνταγωνίστριας τῆς. Μέσα σὲ μερικὲς μόνο ἑβδομάδες, ἡ Σβετοσλάβρα εἶχε σκεβρώσει καὶ σουρώσει. Ἄμα τὴν κοίταζες ἀπὸ κοντά, εἶχες τὴν ἐντύπωση πὼς κάθε λεπτὸ ποὺ περνοῦσε ἔκανε νὰ ἐμφανίζεται μιὰ καινούργια ρυτίδα στὸ πρόσωπό τῆς. Τ' ἄλλοτε γεμάτα χαρὰ καὶ ζωηράδα μεγάλα τῆς μάτια εἶχαν χάσει τὴ λάμψη τους. Συρρικνωμένα καὶ γεμάτα θλίψη, ἔμοιαζαν ν' ἀποτραβιοῦνται στὸ ἐσωτερικὸ τοῦ κεφαλοῦ τῆς ὡς πληγωμένο παιδί, ἡ μητέρα κοίταζε φοβισμένη ὅ,τι ἐμφανιζόταν μπροστά τῆς. Καὶ τὰ χεῖλη τῆς εἶχαν γρήγορα μεταμορφωθεῖ σὲ δύο λεπτὲς γραμμὲς ποὺ μόνο μιὰ ὑπεράνθρωπη προσπάθεια κατόρθωνε νὰ τὰ μισανοίξει.

Οἱ ἐπισκέψεις τὴν ἐνοχλοῦσαν ἐπειδὴ παρεκτρέπανε τὴν προσοχή τῆς ἀπὸ τὴ θάλασσα, τὴν ὁποία ἤθελε νὰ ἐπιτηρεῖ διαρκῶς. «Γιατὶ ἦρθατε τώρα; Ἐχω ἄλλα κι ἄλλα νὰ συλλογιέμαι ἀπὸ τὸ νὰ ἱκανοποιῶ τὴν περιέργειά σας! Γριὲς ξεκουτιασμένες!» Ἡ μητέρα μονολογοῦσε ἐνῶ πάσχιζε νὰ κατευθύνει ἐναλλακτικὰ τὴν προσοχή τῆς ἀπὸ τὴν ἐπίσκεψη στὴ θάλασσα. Ὅταν εἶναι ἤρεμη ἡ θάλασσα, πρέπει νὰ τὴ φοβᾶσαι περισσότερο. Ἡ Σβετοσλάβρα γνώριζε ἀπέξω κι ἀνακατωτὰ τὶς ψυχικὲς μεταπτώσεις τῆς ἀντιζήλου τῆς κι ἤξερε πὼς τὸ ὑποῦλο καταλάγιασμα τῆς ἔκρυβε τὶς χειρότερες θαλασσοταραχές. Ἔτσι μαρμαρωμένη, μὲ τὸ 'να μάτι πάνω στὴν ἀνταγωνίστριά τῆς καὶ τ' ἄλλο πάνω στὶς φίλες

της, προσπαθοῦσε ν' ἀνιχνεύσει πέρα στὸν ὀρίζοντα κάποιο πλοῖο. Ἀπὸ καιροῦ σὲ καιρὸ, μακριά, κάποια καράβια περνοῦσαν μπρὸς ἀπὸ τὸν ἥλιο ποὺ βασίλευε, ἀλλὰ κανένα δὲν πλησίαζε. Ἀπεχθάνοταν αὐτὴ τὴν ἀήττητη ἀνταγωνίστρια ποὺ εἶχε πλανέψει καὶ μάλιστα κρατήσῃ για πάντα κοντά της τὸν ἄντρα της καὶ ἴσως καὶ τὸν γιό της. Κι ὅμως, εἶχε κάνει τὸ πᾶν για ν' ἀποτρέψει τὸν Μάρκος ἀπὸ τὰ σχέδιά του. Εἶχε μάλιστα ἐπιτύχει νὰ τὸν στείλει νὰ μάθει καμιὰ τέχνη στὴν πλησιέστερη πόλη, στὸ Καμαγκουέ. Ὅμως λίγο ἀργότερα, ἐκεῖνος εἶχε ἐπιστρέψει στὸ χωριὸ μὲ τὸ πρόσχημα ὅτι τοῦ ἔλειπε ἡ οἰκογένεια. Ὁ πολιτισμὸς δὲν τὸν εἶχε σαγηνέψει, παρ' ὅλα ὅσα εἶχε ἐλπίσει ἡ Σβετοσλάβα. Ἀντιθέτως, μετὰ τὴν ἐπιστροφή του, ὁ Μάρκος περνοῦσε μέρες ὀλόκληρες παρατηρώντας τὴ θάλασσα κι ἐπέστρεφε στὸ σπίτι του μονάχα ὅταν τὰ κύματα ἔρχονταν νὰ προσκρούσουν στὰ βράχια, πάνω στὰ ὁποῖα καθόταν, καὶ τοῦ ἔδιναν σαφῶς νὰ καταλάβει πὼς ἡ πολυαγαπημένη του ἤθελε νὰ ξαναβρεθεῖ μόνη της.

Ἡ Σβετοσλάβα δὲν μπορούσε νὰ μὴ σκέφτεται τὸν γιό της. Οἱ φίλες της τὸ ἤξεραν αὐτό· προαισθάνονταν τὴν ἀγωνία της, μοιράζονταν μαζί της τὴν ταραχὴ της. «Τί θὰ συνέβαινε ἂν χανόταν μὲ τὸν ἴδιο τρόπο τοῦ πατέρα του;» ἀναρωτιόταν ἡ μητέρα μεγαλόφωνα. «Μὰ ὄχι, τὸ ξέρεις πὼς δὲν εἶναι δυνατόν. Οἱ μεγάλες δυστυχίες δὲν συμβαίνουν παρὰ μία φορά, ἢ καὶ δύο φορές ὅταν εἶναι κανεὶς πραγματικὰ κακότυχος!» Ὅστούσο τὰ λόγια αὐτὰ δὲν τὴν παρηγοροῦσαν διόλου. «Γριές ξεκουτιασμένες», σκεφτόταν ἡ Σβετοσλάβα. «Δὲν ἔχετε ἄλλη παρηγοριὰ ἀπ' αὐτὰ τὰ κενὰ νοήματος λόγια;» Προκειμένου νὰ τὶς ἐμποδίσει νὰ λένε ἄκαιρες κουβέντες, τὶς ὁποῖες ἤθελε πάση θυσίᾳ ν' ἀποφύγει, ἀποφάσισε ἡ Σβετοσλάβα νὰ τοὺς διηγηθεῖ τὴν ἱστορία τῆς δικῆς της μητέρας.

– Ἐέρετε, ἡ μητέρα μου, σὰν ἔχασε τὸν ἀδελφό της σ' ἓνα θλιβερὸ ναυάγιο, πάσιχιζε ἀφάνταστα νὰ μαγειρεύει ὠραῖα φαγητὰ ποὺ τὰ ῥιχνε ἔπειτα στὴ θάλασσα. Ἡ παράδοση ἔλεγε πὼς ἔπρεπε νὰ ταΐζεις τὴ θάλασσα για νὰ τὴν ἀποτρέψεις ἔτσι νὰ τρέφεται μ' ἀνθρώπινες ζωές. Ἀποφάσισα κι ἐγὼ νὰ κάνω τὸ ἴδιο. Ἔτσι, δυὸ φορές τὴν ἡμέρα, πηγαίνω στὰ βράχια τοῦ Ἄσουρ κι ἀπὸ ῥεῖ ψηλὰ ταΐζω τὴ θάλασσα, λέγοντάς της: «Φάε, πεινασμένη! Φάε! Νά, πάρε κι ἄλλο!» Ὅταν βρεθοῦν τὰ κομμάτια στὸ νερό, κάθε εἴδους ἄσπρα καὶ γκριζωπὰ πουλιὰ σπεύδουν νὰ καταβροχθίσουν μὲ ἀγριότητα τὸ μερτικό τους. Μ' ἀρέσει ἔτσι ποὺ παραδέρνουν καὶ ποὺ τὰ κρωξίματά τους παραμένουν ὁ μόνος θόρυβος ποὺ μπορεῖ νὰ διώξει τὴ σιωπὴ τοῦ παλαιοῦ νεκροταφείου. Ἀπὸ τότε ποὺ μοῦ ῥθε αὐτὴ ἡ ἰδέα, βγαίνω συχνότερα ἀπὸ τὸ σπίτι, καὶ ἡ δροσιὰ τοῦ θαλασσινοῦ ἀλατιοῦ μὲ καθαρίζει ἀπὸ τὶς μαῦρες σκέψεις μου.

Εἶχε για μιὰν ἀκόμα φορὰ καταφέρει νὰ θολώσει τὰ νερά. Νὰ μὴν ἐμφανίζεται ποτὲ τρωτὴ ἐνώπιον τῶν γυναικῶν. Αὐτὸ ἦταν τὸ ἀπόφθεγμα της. Γιατὶ κάτι γνώριζε περὶ τῆς διαφοροῦμενης φύσεώς τους. Τοῦτο ἦταν ἄλλωστε ποὺ τὴν εἶχε ὠθήσει ν' ἀποφύγει τὸν πολιτισμὸ για ν' ἀφιερωθεῖ πλήρως στοὺς ἄντρες. Δὲν ἤθελε κυρίως τὸν οἶκτο τους. Οἱ φίλες της ἔφυγαν σαστισμένες, χωρὶς νὰ ξέρουν πὼς νὰ θεωρήσουν τὴ μοναχικὴ δυστυχία της: σὰν μακρόσυρτη ἀγωνία ἢ σὰν ἀτελείωτη προσμονή.

Δυὸ χρόνια πέρασαν ἔτσι. Μεταξὺ τῶν ἐνθυμημάτων, τῶν βράχων καὶ τῆς βεράντας, ἡ μητέρα προσμονοῦσε πάντοτε τὴν ἐπιστροφή τοῦ γιοῦ της. Στὴ διάρκεια αὐτῶν τῶν δύο χρόνων, ἡ θάλασσα ἔδειχνε λιγότερο πεινασμένη, γιατί ἦταν τακτικὰ χορτασμένη. Ὅμως οἱ ἄνεμοι παρέμεναν πιστοὶ στὴν ἀποστολή τους, καταβρόχθιζαν σὰν θηρία ἀνήμερα τὰ κλαδιὰ τῶν δέντρων τοῦ νεκροταφείου. Ἡ χήρα ἀγαποῦσε ἐντούτοις τὴν αἰώνια αὐτὴ διαμάχη τῶν στοιχείων τῆς φύσεως καὶ προτιμοῦσε κατὰ πολὺ νὰ συγχρωτίζεται μὲ τὶς δυνάμεις τῆς φύσεως παρὰ μὲ τὸν πτωτικὸ κόσμο τῶν ἀνθρώπων. Θεωροῦσε ἄλλωστε πὼς οἱ ἄνθρωποι τῆς ἔφερναν κακοτυχία· ἀπ' τὴ στιγμὴ ποὺ κάποιος χτυποῦσε τὴν πόρτα της, ἢ γριὰ φανταζόταν τὰ χειρότερα κι ἄρχιζε νὰ κλαίει. Ἔτσι, τὰ λιγοστὰ ἄτομα ποὺ τὴν ἐπισκέπτονταν, γνωρίζοντας πόσο τὴν τρομοκρατοῦσε ὅταν ἄκουγε κάποιον νὰ πλη-

σιάζει στο σπίτι της, αποφάσισαν να φωνάζουν τα όνόματά τους από την κορυφή του λόφου, ώστε να την προειδοποιούν για την απουσία κακώνμαντάτων. Όμως έδω και μερικές ήδη εβδομάδες, κανείς δεν είχε έρθει να τη δει. Οί γηραλέες ξεκουτιασμένες του χωριού δεν έμφανίζονταν πιά. Ίσως να είχαν παρασυρθεί απ' τα κύματα του θανάτου. Πάντως ή άκρραία έτούτη μοναξιά άνησυχούσε κάπως τή Σβετοσλάβα, που για πρώτη φορά ένιωθε τήν ανάγκη να περιβάλλεται από ανθρώπους που γνώριζε. Δεν καταλάβαινε άλλωστε από που τής έρχόταν αυτή ή ξαφνική ανάγκη των άλλων. Σκέφτηκε τότε πώς οί φίλες της είχαν ίσως κουραστεί από τὸ καταβεβλημένο της πρόσωπο, από τήν άπελπισία της έξαιτίας μιās δυστυχίας που δεν είχε καν συμβεί.

Ένα πρωινό του Νοέμβρη, ή Σβετοσλάβα άποφάσισε να πάει στο χωριό, κάτι που δεν τὸ είχε κάνει από πάρα πολὺν καιρό. Πριν φύγει από τὸ σπίτι, μπήκε στο δωμάτιο του γιου της για να πάρει ένα αντικείμενο που θα τής χρησίμευε για γούρι. Φίλησε τρυφερά τὸ μαξιλάρι, που, σαν κάποιος να κοιμόταν τακτικά πάνω του, είχε κιτρινίσει, αλλά άπέπνεε πάντοτε τήν οίκεία μυρουδιά του γιου της. Άνοιξε τήν ντουλάπα που έδω και μερικά χρόνια είχε παραμείνει κλειστή, και πάμπολλα έντομα ξεφυγαν σαν από έναν βεβηλωμένο απ' αυτήν τάφο. Άνοιξε τὸ παράθυρο κι είδε τὸ βιαστικό τους πέταγμα να κατευθύνεται πρὸς τὸ νεκροταφείο. Πήρε ένα μαύρο παλαιὸ φουλάρι, τὸ ὁποῖο συνήθιζε να φοράει ὁ γιός της ὅταν πήγαινε τὸ χειμώνα για ψάρεμα, και τὸ έδεσε γύρω απ' τὸ λαιμό της.

Ή άπρόσμενη άφιξή της έξέπληξε ὀλόκληρο τὸ χωριό. Ή Σβετοσλάβα δεν καταλάβαινε, προσπαθοῦσε να χαμογελάει για να τὸς δείξει πὸς είχε αλλάξει και πὸς δεν έκλαιγε για τὸν γιό της που θα επέστρεφε σύντομα στο σπίτι. Όμως κανένας δεν παρατηροῦσε τήν καλή της διάθεση. Τὰ βλέμματα στυλώνονταν μάλλον στο μαύρο φουλάρι γύρω από τὸ λαιμό της, που για ὄλο τὸν κόσμο ἦταν σημάδι του πένθους της. Κανένας δεν καταλάβαινε πὸς είχε μπορέσει ή μητέρα να πληροφορηθεί τὸν θάνατο του γιου της. Γιατί ὄντως ὁ Μάρκος είχε χαθεί, ὅπως κι ὁ πατέρας του, και κανείς δεν είχε ακόμη τολμήσει να τὸ αναγγείλει στη μητέρα. Οί γυναίκες άλληλοκοιτάζονταν, αναζητώντας τὸν ἔνοχο, αλλά κανείς δεν είχε τίποτα να προσάψει στον έαυτό του. Οί γυναίκες υπέθεταν πὸς ή μητέρα τὸ είχε μάθει μόνη της, από τὰ σημάδια που τής έστελνε ή αντίζηλή της.

Ένω δάκρυα κυλοῦσαν άργά στο πρόσωπό τους, ρίγη διαπερνοῦσαν τή Σβετοσλάβα. Ξαφνικά κατάλαβε γιατί δεν είχε κανείς τολμήσει να πάει να τής αναγγείλει τὸ κακὸ μαντάτο. Παρέμεινε βουβή κι άκίνητη για λίγα λεπτά τής ώρας, στη διάρκεια των ὁποίων θέλησε να κλάψει, ὅμως τὰ δάκρυα δεν τής έρχονταν. Τὸς γύρισε τήν πλάτη με τήν έπιθυμία να ξαναπάρει τὸ δρόμο της. Μιά απ' τὶς γυναίκες τής είπε: «Που πηγαίνεις; Μείνε έδω, μοίρασε τὸν πόνο σου μαζί μας. Είμαστε φίλες σου». Όμως ή μητέρα άποκρίθηκε πὸς έπρεπε να πάει να ταΐσει τή θάλασσα.

* Τίτλος πρωτοτύπου: «La mer, cet immonde cimetiére», *Chroniques du lézard*, Editions Marchand de feuilles, [Μόντρεαλ 2007], σσ. 39-48.

Ή Μαγιά Όμπαζικ (Maya Ombasic) γεννήθηκε τὸ 1979 στο Μοστάρ της Βοσνίας, ὅπου έφηβη βίωσε τή διάλυση τής Γιουγκοσλαβίας. Έζησε για μακρὸ χρονικὸ διάστημα στην Κούβα και τώρα κατοικεί στο Μόντρεαλ, ὅπου συγγράφει στα γαλλικά τὰ πεζογραφήματά της. Ή συλλογή διηγημάτων της *Chroniques du lézard* [Χρονικά τής σαύρας] είναι τὸ πρώτο της βιβλίο.